

Bataafs

LYCEUM

Voorlichting Tweede Fase

FOKKE & SUKKE
ZUCHTEN ONDER HET STUDIEHUIS

"12% VAN 157?"

... EN WEËR GEEN
ENKELE SITE TE
VINDEN OP DAT HELE
WORLDWIDEWEB
MET HET ANTWOORD!!

HAVO 5

2020-2021

INHOUD

INLEIDING	3
1. INDELING VAN HET SCHOOLJAAR & TOETSING	4
2. ZIEKTE EN AFWEZIGHEID	4
3. HERKANSINGSREGELING	6
4. EXAMENDOSSIER	7
5. EXAMENREGLEMENT EN PTA.....	7
6. BEREKENING EN AFRONDING SE-EINDCIJFER	8
7. VAKKEN DIE ALLEEN MET EEN SCHOOLEXAMEN WORDEN AFGESLOTEN	8
8. VAKONDERSTEUNING.....	9
9. ELO VAN MAGISTER.....	10
10. PROFIELWERKSTUK PLUS.....	10
11. CENTRAAL EXAMEN.....	11
12. HET COMBINATIECIJFER	12
13. ZAK/SLAAGREGELING	13

14. NIET GESLAAGD 14

15. DOORSTROOM NAAR VWO-5 14

16. URENVERDELING HAVO 5 CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ 16

17. URENVERDELING HAVO 5 ECONOMIE EN MAATSCHAPPIJ 17

18. URENVERDELING HAVO 5 NATUUR EN GEZONDHEID 18

19. URENVERDELING HAVO 5 NATUUR EN TECHNIEK 19

20. OVERZICHT CENTRAAL EXAMEN 20

FOKKE & SUKKE
HEBBEN HET ZWAAR

INLEIDING

Het examenjaar is een heel bijzonder jaar. Je bent druk bezig met het afsluiten van het voortgezet onderwijs en tegelijkertijd ook met het uitkiezen en regelen van een vervolopleiding. Er komt dus heel wat op je af! In dit boekje zetten we de belangrijkste punten uit het examenjaar op een rijtje.

1. INDELING VAN HET SCHOOLJAAR & TOETSING

Het schooljaar in HAVO 5 is ingedeeld in 4 blokken. De eerste 3 blokken worden afgesloten met een toetsweek, waarin de schoolexametoetsen worden afgenomen. Het (korte) 4^e blok staat in het teken van de voorbereiding op het Centraal Schriftelijk Examen.

Naast schoolexametoetsen kunnen in blok 1 t/m 3 kennistoetsen of (groeps)opdrachten gegeven worden. Verder maken leerlingen voor enkele vakken praktische opdrachten.

2. ZIEKTE EN AFWEZIGHEID

Net als in HAVO 4 verwachten wij dat bij **ziekte** van een leerling de ouders de school hierover informeren. Dit bij voorkeur 's morgens, telefonisch (074-2913328) op de 1^e dag van de ziekte. Als de ziekte voortduurt na het weekend ontvangen wij daar graag nogmaals bericht van. Als de leerling weer beter is verzoeken wij de ouders een briefje mee te geven waarin staat welke dagen de leerling ziek is geweest.

Aangezien alle toetsen in de tweede fase onderdeel zijn van het eindexamen vragen wij bij **ziekte tijdens schoolexametoetsen** de ziekmelding door te geven voor aanvang van de toets. Om in aanmerking te komen voor het inhalen van de toets

vragen wij de leerlingen als ze weer beter zijn een briefje van hun ouders in te leveren bij de teamleider, met daarop de dagen waarop de leerling ziek is geweest en welke toetsen er door die ziekte gemist zijn. Indien niet aan deze voorwaarden voldaan is, kan de toets niet ingehaald worden.

Als een leerling een schoolexamantoets heeft gemist (door ziekte of door een bijzondere omstandigheid) maakt de leerling met de docent een afspraak over het inhalen van de toets. De gemiste toets moet zo snel mogelijk, maar uiterlijk voor het einde van het volgende blok worden ingehaald. Bij de schoolexamantoetsen uit blok 3 geldt een andere limiet i.v.m. het versturen van de definitieve schoolexamencijfers naar de inspectie. De leerling is verantwoordelijk voor het inhalen van de gemiste toetsen. Als dit niet op tijd gebeurt wordt voor de betreffende toets het cijfer 1,0 gegeven. Om organisatorische redenen kunnen SET's die zijn ingehaald niet meer in aanmerking komen voor herkansing.

Voor **afwezigheid bij toetsen** (SET's en KT's) gelden de volgende regels:

- a. Bij afwezigheid zonder geldige reden (zoals spijbelen of verslapen) krijgt een leerling een 1,0 voor de toets. Kennistoetsen kunnen niet worden herkanst. Na blokken 1, 2 en 3 mag er 1 SET herkanst worden. Ook een SET die beoordeeld is met een 1,0 komt voor herkansing in aanmerking.
- b. Als een leerling door ziekte of zwaarwegende omstandigheden niet in staat is om aan een KT of SET deel te nemen moeten de ouders dit voor aanvang van de toets telefonisch (074-2913328) doorgeven. Als de ouders niet thuis zijn, belt de leerling zelf naar school. De ouders bellen dan z.s.m. om dit te bevestigen.
- c. Als een leerling ziek naar huis gaat voor een toets moeten de ouders dit z.s.m. telefonisch bevestigen. Als de leerling ziek naar huis gaat moet hij/zij zich altijd even melden bij de receptie. De leerling moet daar ook aangeven worden dat er die dag nog een KT of SET is.
- d. Als de leerling weer beter is, moet er een briefje van de ouders meegenomen worden, waarop staat vermeld welke toets de leerling heeft gemist en wat de reden van de afwezigheid was. Voor een gemiste kennistoets kan dit briefje worden ingeleverd bij de betreffende docent. Bij gemiste schoolexamantoetsen of als er meerdere toetsen gemist zijn, kan worden volstaan met één brief waarin alle toetsen staan vermeld. Deze brief moet dan worden ingeleverd bij de teamleider, die de docenten van alle vakken zal informeren.
- e. Als een leerling een kennistoets mist zonder dat er op school een geldige reden bekend is, wordt het (voorlopige) cijfer 1,0 toegekend. Ouders worden middels een brief geïnformeerd over de absentie. D.m.v. het inleveren van het bij deze brief gevoegde antwoordformulier kan de absentie alsnog verantwoord worden. Dit kan tot uiterlijk één week na dagtekening van de brief
- f. Dokter- en tandartsafspraken moeten zoveel mogelijk buiten schooltijd gemaakt worden. Aangezien de toetsweken al aan het begin van het schooljaar vast liggen, is het goed mogelijk afspraken te maken buiten deze periodes om. Mocht

het niet te voorkomen zijn dat een dergelijke afspraak samenvalt met een kennistoets, dan moet de docent door de leerling vóór de toets geïnformeerd worden, middels een briefje van de ouders. Er kan dan meteen een afspraak worden gemaakt over het inhalen.

- g. Kennistoetsen moeten voor het einde van het blok zijn ingehaald. Dit is de verantwoordelijkheid van de leerling. Als een kennistoets niet op tijd is ingehaald wordt het cijfer 1,0 toegekend. Schoolexamantoetsen uit blok 1, 2 of 3 moeten voor het einde van het volgende blok zijn ingehaald.
- h. Gemiste toetsen worden in Magister aangeduid met de code *AT* (absent bij toets). Als leerlingen opvallend veel toetsen missen kan dit duiden op faalangst of vermijdingsgedrag. Bij een vermoeden hiervan wordt contact met thuis gezocht

Het is de school in principe niet toegestaan **verlof of vakantie** buiten de normale, vastgestelde vakantiedagen te geven. Verlof voorafgaand aan de zomervakantie of volgend op de zomervakantie is door de onderwijsinspectie streng verboden. In uitzonderingsgevallen mag de school, als aantoonbaar is dat de ouders niet op de gewone tijdstippen vakantie kunnen opnemen, ten hoogste 10 dagen per jaar verlof geven.

Verlof in verband met **bijzondere omstandigheden** kan door de schooldirectie gegeven worden. Dit verlof moet minimaal twee weken tevoren schriftelijk door de ouders worden aangevraagd bij de teamleider.

Een leerling kan in de tweede fase verlof aanvragen voor het bezoeken van een **open dag** of een **meeloopdag** van een vervolgopleiding. De leerlingen krijgen hiervoor toestemming als er geen mogelijkheid is een soortgelijke open dag op een zaterdag te volgen. De leerling dient hiervoor een link in Magister (Magister Elo infoplein H4/V4) in te vullen (waarvan de ouders ook een mail ontvangen) om toestemming voor het bezoek de open dag te vragen.

3. HERKANSINGSREGELING

In HAVO-5 vinden de schoolexamantoetsen plaats na blok 1, 2 en 3. In blok 4 wordt extra aandacht gegeven aan de voorbereiding voor het Centraal Examen. Voor schoolexamantoetsen geldt de volgende herkansingsregeling:

- 1) Elke schoolexametoets kan in aanmerking komen voor een herkansing.
- 2) De herkansingen vinden plaats na blok 1, 2 en 3. Er mag steeds één SET uit het voorgaande blok herkanst worden. Als een leerling geen gebruik van een herkansingsmogelijkheid maakt komt deze te vervallen.
- 3) Bij ziekte in de toetsweek dient dit gemeld te worden voor aanvang van de toets. Als de leerling weer beter is moet een briefje van de ouders bij de teamleider worden ingeleverd met daarop vermeld de dagen dat de leerlingen ziek is geweest en de vakken waarvan de toetsen gemist zijn. Als dit niet is ingeleverd mag de leerling de gemiste toetsen niet inhalen. De leerling krijgt dan voor deze toetsen een 1,0.
- 4) Inhaaltoetsen worden ingeroosterd tijdens de herkansingen. Een SET die is ingehaald komt niet in aanmerking voor herkansing.
- 5) Praktische opdrachten en kennistoetsen kunnen niet herkanst worden.
- 6) Indien de leerling om reden van ziekte of een andere reden de herkansing mist, dan komt de herkansingsmogelijkheid te vervallen.

4. EXAMENDOSSIER

In het examendossier worden door de leerling alle toetsen, verslagen, rapporten en werkstukken bewaard. De leerling is verantwoordelijk voor de inhoud en opslag van het dossier tot 6 maanden na de uitslag van het examen.

5. EXAMENREGLEMENT EN PTA

Het examenreglement en het definitieve PTA zijn goedgekeurd door de inspectie.

Zowel examenreglement als PTA (en studiewijzers) zijn voor alle leerlingen van HAVO 5 in te zien en te downloaden op het infoplein H5/V6 op de ELO van Magister.

6. BEREKENING EN AFRONDING SE-EINDCIJFER

Het schoolexameneindcijfer wordt als volgt berekend:

Voor ieder vak worden de blokcijfers van HAVO 5 en het gemiddelde blokcijfer van HAVO 4 opgeteld en gemiddeld. Het gemiddelde blokcijfer wordt op één decimaal afgerond.

- a. Voor de vakken die geen praktisch opdrachten kennen, bestaat het schoolexameneindcijfer het gemiddelde cijfer van de blokcijfers.
- b. Voor de vakken die behalve schoolexametoetsen ook praktische opdrachten hebben, is voor het berekenen van het schoolexameneindcijfer de volgende regeling van kracht: het gemiddelde blokcijfer heeft een weging van 80% en het eindcijfer van de praktische opdrachten (het gemiddelde cijfer van de praktische opdrachten van HAVO 4 en HAVO 5) een weging van 20%. Een aantal vakken hebben een afwijkende weging van gemiddeld blokcijfer en gemiddeld PO-cijfer. Deze staan aangegeven in het examenreglement.

7. VAKKEN DIE ALLEEN MET EEN SCHOOLEXAMEN WORDEN AFGESLOTEN

Van alle vakken die op school worden aangeboden sluit een groot deel af met een Centraal Examen. Een deel van de vakken heeft geen Centraal Examen maar wordt afgesloten met schoolexamens. Beide soorten vakken worden gerekend tot de examenvakken en worden na afsluiting vermeld op het diploma.

De vakken die worden afgesloten met een schoolexamen zijn:

HAVO 4

- Maatschappijleer
- CKV

HAVO 5

- Informatica
- BSM
- Wiskunde D

Voor de vakken die alleen een schoolexamen hebben en geen centraal examen, is het schoolexamencijfer het eindcijfer voor het diploma. Er wordt een schoolexamencijfer berekend uit de blokcijfers en PO's en dit cijfer wordt afgerond op 1 decimaal. Vervolgens wordt dit cijfer voor het diploma opnieuw afgerond tot een cijfer met 0 decimalen. In de praktijk betekent dit dat een gemiddeld cijfer van 5,46 eerst wordt afgerond naar 5,5 en vervolgens naar een 6.

8. VAKONDERSTEUNING

Sinds het examenjaar 2012-2013 is op HAVO en VWO de aanvullende exameneis van kracht dat een leerling voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde maximaal één vijf (4,5-5,4) mag hebben op de eindlijst. Om alle leerlingen in de gelegenheid te stellen aan deze eis te voldoen zijn er steunlessen Nederlands, Engels en wiskunde. Leerlingen die grote moeite of achterstanden bij deze vakken hebben kunnen zich voor deze uren aanmelden. Ze volgen daar een programma dat erop gericht is de aansluiting bij de reguliere lesstof te bevorderen.

Voor de vakken natuurkunde, scheikunde en economie bestaat eveneens de mogelijkheid om steunlessen te volgen. De leerlingen kunnen dit uur gebruiken om vragen te stellen over de stof of om nader uitleg te vragen over nog niet goed begrepen onderwerpen. Ook kunnen bepaalde vaardigheden van dat vak geoefend worden. De leerlingen die zich voor dit uur aanmelden zijn in ieder geval bezig met het betreffende vak.

9. ELO VAN MAGISTER

De ELO van Magister is de elektronische leeromgeving van het Bataafs Lyceum. Leerlingen kunnen hier terecht voor algemene informatie over hun leerjaar op de zgn. infopleinen. Ook in het onderwijsprogramma wordt door een snel toenemende groep docenten gebruik gemaakt van de ELO van Magister. (Digitaal) lesmateriaal, mededelingen, opdrachten en enquêtes kunnen op een overzichtelijke manier aan leerlingen worden gepresenteerd. Het biedt de docent de mogelijkheid om ook buiten de les sturing te geven aan het leerproces.

10. PROFIELWERKSTUK PLUS

Het profielwerkstuk plus is een groot onderzoeksproject dat een belangrijk onderdeel van het eindexamenjaar vormt. Voor het werkstuk staan 80 studielasturen per leerling. Het profielwerkstuk wordt in principe gemaakt in tweetallen. In het profielwerkstuk ligt de nadruk op de algemene vaardigheden. Dit zijn:

- informatievaardigheden (informatie verzamelen en verwerken);
- onderzoeksvaardigheden en/of ontwerpvaardigheden;
- communicatieve of presentatievaardigheden
- samenwerking

Deze vaardigheden stonden eveneens centraal in de HaCo lessen uit de derde en vierde klas. Het profielwerkstuk kan dan ook gezien worden als de afsluiting van het HaCo programma. De opzet van het profielwerkstuk heeft veel raakvlakken met de methodiek van het HBO. Saxion Hogescholen wordt om deze reden actief betrokken bij het onderzoekstraject.

Het profielwerkstuk is gekoppeld aan een groot examenvak en wordt begeleid door een vakdocent. Het werkstuk wordt beoordeeld met een cijfer. Dit cijfer is onderdeel van het zogenaamde combinatiecijfer dat meetelt in de zak / slaagregeling. De beoordeling van het profielwerkstuk moet minimaal 3,5 zijn om te kunnen slagen. Leerlingen die een cijfer lager dan een 3,5 halen (bijvoorbeeld omdat het profielwerkstuk te laat is ingeleverd of omdat er sprake is van fraude) zullen middels

een aanvullende opdracht in de gelegenheid gesteld worden om het cijfer tot een 3,5 op te hogen.

Om de leerlingen optimaal te begeleiden hebben we elke maandag het 7^e en 8^e uur ingeroosterd waarop alle leerlingen op school begeleiding krijgen. De leerlingen zijn inmiddels gestart met de oriëntatiefase en de definitieve vraagstelling en deelvragen worden vastgelegd. Bovendien maken de leerlingen een planning. In september oktober moet de onderzoeksfase worden afgerond en 7 november wordt een eerste versie van het verslag ingeleverd. 20 November wordt het profielwerkstuk gepresenteerd d.m.v. een mondelinge presentatie. Familie en leerlingen uit de voorexamenklassen worden voor deze feestelijke avond uitgenodigd.

11. CENTRAAL EXAMEN

In blok 4 worden geen schoolexametoetsen meer afgenomen maar bereidt de docent de leerlingen voor op het centraal examen. Naast de examentraining in de vaklessen zullen in de week voor de meivakantie proefexamens worden georganiseerd. De leerlingen maken volledige examens in de tijd die daar officieel voor staat. Zo wordt alvast kennis gemaakt met de examensetting en wordt duidelijk aan welke onderdelen nog extra aandacht besteed moet worden. Voor leerlingen die veel last hebben van examenstress worden op school examentrainingen aangeboden. De leerlingen kunnen zich hiervoor aanmelden bij hun mentor, bij dhr. Bouwhuis of bij de teamleider.

Tijdens het centraal examen doet de leerling examen in alle vakken waarvoor een centraal examen is vereist. Dit centraal examen is een landelijk examen. Dat houdt in dat het rooster voor dit examen landelijk is vastgesteld. De regels die betrekking hebben op dit examen staan vermeld in het examenreglement.

Het centraal examen begint voor de HAVO leerlingen op **donderdag 7 mei** en wordt afgenomen in de sporthal. Daar kan de school de leerlingen de beste condities bieden om rustig aan het examen te werken zonder storende geluiden op de gang. Omdat de examens lang duren (tot 3 uur, voor dyslectische leerlingen 3½ uur), mogen de leerlingen iets te eten of drinken meenemen naar het examen. Tijdens ieder examen krijgen de leerlingen ook een flesje frisdrank aangeboden.

De leerlingen dienen zelf te zorgen voor de juiste rekenmachines, potloden, pennen, geodriehoeken etc. De school zorgt voor papier en naslagwerken als BINAS, woordenboeken en atlanten. Enkele weken voor het examen ontvangen de examenkandidaten een brief met daarin alle belangrijke gegevens met betrekking tot het centraal examen.

De leerling behaalt voor dit centraal examen per vak een cijfer afgerond op één decimaal. Dit cijfer wordt gemiddeld met het cijfer van het schoolexamen. Het gemiddelde cijfer afgerond op een geheel getal is het eindcijfer voor dit vak. Als voor het centraal examen een 5,4 is gehaald en voor het schoolexamen een 5,5 levert dit gemiddeld een 5,45 op. Dit cijfer wordt zonder tussenstappen afgerond tot een geheel getal en het eindcijfer voor dit vak is dan een 5.

Na de uitslag van het examen, kan de leerling maximaal één vak van het centraal examen herkansen om alsnog zijn/haar resultaten te verbeteren. Het hoogste cijfer telt.

12. HET COMBINATIECIJFER

In de zak-slaagregeling van de vernieuwde Tweede Fase wordt gewerkt met compensatiepunten. Om daarbij te zorgen voor de juiste balans tussen de grotere en de kleinere examenvakken is het combinatiecijfer ingevoerd. Het combinatiecijfer telt bij de bepaling van de examenuitslag mee als 1 cijfer en bevat de cijfers van de kleinere vakken / onderdelen. Voor de HAVO zijn dit:

- CKV
- Profielwerkstuk
- Maatschappijleer

Voor de berekening van het combinatiecijfer wordt het gemiddelde van de eindcijfers van deze vakken bepaald. Dit combinatiecijfer wordt uiteindelijk eveneens op gehelen afgerond.

De afzonderlijke onderdelen van het combinatiecijfer worden vermeld op de cijferlijst.

13. ZAK/SLAAGREGELING

Een examenkandidaat is geslaagd als aan alle onderstaande voorwaarden

voldaan is:

- 1) Het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijke deel van elk profiel, zijn beoordeeld als “voldoende” of “goed”.
- 2) Geen van de eindcijfers van onderdelen uit het combinatiecijfer is lager dan een 4
- 3) Het gemiddelde cijfer over alle vakken van het centraal schriftelijk examen (CSE) is voldoende (ten minste een 5,5)
- 4) voor de basisvakken Nederlands, Engels en Wiskunde maximaal één keer het eindcijfer 5 op de cijferlijst voorkomt. De eindcijfers van de overige twee basisvakken dienen 6 of hoger zijn
- 5) De 3F rekentoets is met voldoende resultaat afgesloten
- 6) Er is voldaan aan één van de volgende eisen

Onvoldoendes	Compensatiepunten
1. geen	0 of meer
2. 1 x 5 (4,5 – 5,4)	0 of meer
3. 1 x 4 (3,5 – 4,4)	2 of meer
4. 2 x 5 (4,5 – 5,4)	2 of meer
5. 1 x 5 (4,5 – 5,4) en 1 x 4 (3,5 – 4,4)	3 of meer

Bij het rekenen met compensatiepunten wordt uitgegaan van op 0 decimalen afgeronde cijfers. Bijvoorbeeld: een (6,5 – 7,4) wordt afgerond naar een 7 en levert 1 compensatiepunt op.

14. NIET GESLAAGD

Leerlingen die niet geslaagd zijn mogen altijd de examenklas een keer doubleren. Zij krijgen dan een aantal vrijstellingen:

- 1) Vrijstelling voor het profielwerkstuk, indien de beoordeling 5,5 of hoger is toegekend.
- 2) Vrijstelling voor vakken die alleen worden afgesloten met een schoolexamen en waarvoor het eindcijfer 6 of hoger is.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid via het volwassenenonderwijs alsnog aan een diploma te komen. Ook biedt de hogeschool Saxion voor een aantal opleidingen de mogelijkheid alvast te starten met een vervolgopleiding, terwijl tegelijkertijd via het ROC alsnog een diploma wordt gehaald. Leerlingen die gezakt zijn voor het eindexamen krijgen hierover meer informatie en worden doorverwezen naar de schooldecaan, dhr. Bouwhuis.

15. DOORSTROOM NAAR VWO-5

Voor leerlingen die na het behalen van het HAVO-diploma willen doorstromen naar VWO 5 is het volgende van belang:

Om door te kunnen stromen naar VWO-5 moeten leerlingen op het HAVO een tweede moderne vreemde taal (Frans of Duits) gevolgd hebben. In het profiel C&M maakt deze tweede moderne vreemde taal deel uit van het profieldeel. In de overige profielen kunnen Frans en Duits als keuzevak in het vrije deel gekozen worden.

Leerlingen die voor C&M kiezen hebben geen wiskunde in hun pakket. Op het VWO maakt wiskunde wel deel uit van het C&M profiel. Dit maakt doorstroom naar het VWO na het behalen van het HAVO-diploma met het profiel C&M zeer lastig.

Verder zijn op de overstap van HAVO 5 naar VWO 5 de volgende toelatingseisen van toepassing:

1. Het HAVO diploma is behaald.
2. Het gemiddelde CE-cijfer van alle vakken is een 6,8 of hoger.
3. Voor alle kernvakken (NetI, EntI en WisA/WisB) is als eindcijfer tenminste een 6 of hoger behaald en het gemiddelde CE-cijfer van de kernvakken is een 6,8 of hoger.
4. Er is een voldoende behaald voor de 3F rekentoets (als de leerling deze heeft afgelegd)
5. Er is sprake van een positief advies van de school

Een leerling die aan eisen 1 t/m 3 voldoet is direct toelaatbaar. Als een leerling niet direct toelaatbaar is komt hij/zij in bespreking als hij op maximaal 2 punten niet aan de toelatingseisen voldoet. In alle overige gevallen is de leerling niet toelaatbaar.

16. URENVERDELING HAVO 5 CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ

De studielast in 4 en 5 HAVO bedraagt ongeveer 1600 uur per leerjaar. In het profiel C&M van 5 HAVO zijn de lessen als volgt verdeeld:

	Vak	Verwachte aantal lesuren in HAVO 5
Gemeenschappelijk deel	Nederlands	3
	Engels	3
	Maatschappijleer*	-
	Culturele en Kunstzinnige Vorming*	-
	Lichamelijke Opvoeding	1
	Mentorles	1
	Profielvakken	Aardrijkskunde
Duits of Frans		3
Geschiedenis		3
Profielkeuzevakken (één vak kiezen)	Muziek**	3
	Filosofie	3
Vrije deel (minimaal één keuze- examenvak)	Muziek**	3
	Filosofie	3
	Economie	3
	Informatica**	3
	Biologie	3
	Wiskunde A	3
	BSM	3
	M&O	3
Keuzemodule	Rekenvaardigheid	15 blokken per schooljaar
	Tekenen & Architectuur	
	Grafische vormgeving	
	Recht	

* Deze vakken zijn afgesloten in HAVO 4

** deze vakken worden alleen aangeboden bij voldoende belangstelling

17. URENVERDELING HAVO 5 ECONOMIE EN MAATSCHAPPIJ

De studielast in 4 en 5 HAVO bedraagt ongeveer 1600 uur per leerjaar. In het profiel E&M van 5 HAVO zijn de lessen als volgt verdeeld:

	Vak	Verwachte aantal lesuren in HAVO 5
Gemeenschappelijk deel	Nederlands	3
	Engels	3
	Maatschappijleer*	-
	Culturele en Kunstzinnige Vorming*	-
	Lichamelijke Opvoeding	1
	Mentorles	1
	Profielvakken	Wiskunde A of B
Economie		3
Geschiedenis		3
Profielkeuzevakken (één vak kiezen)	Aardrijkskunde	3
	Duits of Frans	3
	M&O**	3
Vrije deel (minimaal één keuze-examenvak)	Duits of Frans	3
	Aardrijkskunde	3
	Muziek**	3
	Filosofie	3
	Informatica**	3
	Biologie	3
	BSM	3
	M&O	3
Keuzemodule	Rekenvaardigheid	15 blokken per schooljaar
	Tekenen & Architectuur	
	Grafische vormgeving	
	Recht	

* Deze vakken zijn afgesloten in HAVO 4

** deze vakken worden alleen aangeboden bij voldoende belangstelling

18. URENVERDELING HAVO 5 NATUUR EN GEZONDHEID

De studielast in 4 en 5 HAVO bedraagt ongeveer 1600 uur per leerjaar. In het profiel N&G van 5 HAVO zijn de lessen als volgt verdeeld:

	Vak	Verwachte aantal lesuren in HAVO 5
Gemeenschappelijk deel	Nederlands	3
	Engels	3
	Maatschappijleer*	-
	Culturele en Kunstzinnige Vorming*	-
	Lichamelijke Opvoeding	1
	Mentorles	1
	Profielvakken	Wiskunde A of B
Scheikunde		2
Biologie		3
Profielkeuzevakken (één vak kiezen)	Aardrijkskunde	3
	Natuurkunde	3
Vrije deel (minimaal één keuze- examenvak)	Aardrijkskunde	3
	Natuurkunde	3
	Duits of Frans	3
	Economie	3
	Muziek**	3
	Filosofie	3
	Informatica**	3
	Wiskunde D	3
	BSM	3
	M&O	3
	Geschiedenis	3
Keuzemodule	Rekenvaardigheid	15 blokken per schooljaar
	Tekenen & Architectuur	
	Grafische vormgeving	
	Recht	

* Deze vakken worden afgesloten in HAVO 4

** deze vakken worden alleen aangeboden bij voldoende belangstelling

19. URENVERDELING HAVO 5 NATUUR EN TECHNIEK

De studielast in 4 en 5 HAVO bedraagt ongeveer 1600 uur per leerjaar. In het profiel N&T van 5 HAVO zijn de lessen als volgt verdeeld:

	Vak	Verwachte aantal lesuren in HAVO 5
Gemeenschappelijk deel	Nederlands	3
	Engels	3
	Maatschappijleer*	-
	Culturele en Kunstzinnige Vorming*	-
	Lichamelijke Opvoeding	1
	Mentorles	1
	Profielvakken	Wiskunde B
Natuurkunde		3
Scheikunde		2
Profielkeuzevakken (één vak kiezen)	Informatica	3
	Biologie	3
Vrije deel (minimaal één keuze- examenvak)	Muziek**	3
	Biologie	3
	Filosofie	3
	Informatica**	3
	Duits of Frans	3
	Economie	3
	Wiskunde D	3
	BSM	3
	M&O	3
	Aardrijkskunde	3
	Geschiedenis	3
Keuzemodule	Rekenvaardigheid	15 blokken per schooljaar
	Tekenen & Architectuur	
	Grafische vormgeving	
	Recht	

* Deze vakken zijn afgesloten in HAVO 4

** deze vakken worden alleen aangeboden bij voldoende belangstelling

20. OVERZICHT CENTRAAL EXAMEN

Afnamemoment	Tijdstip	Examens
maandag 17 mei 2021		
	13:30-16:30	<u>bedrijfseconomie havo</u>
dinsdag 18 mei 2021	09:00-12:00	<u>geschiedenis havo (bezemexamen)</u>
	09:00-12:00	<u>geschiedenis havo</u>
	13:30-16:00	<u>Engels havo</u>
woensdag 19 mei 2021	09:00-12:00	
	13:30-16:30	<u>Nederlands havo</u>
donderdag 20 mei 2021	09:00-12:00	<u>aardrijkskunde havo</u>
	13:30-16:30	<u>natuurkunde havo</u>
vrijdag 21 mei 2021	09:00-11:30	<u>Duits havo</u>
	13:30-16:00	
dinsdag 25 mei 2021	09:00-11:30	<u>muziek havo</u>
	13:30-16:00	<u>Frans havo</u>
woensdag 26 mei 2021	13:30-16:30	<u>wiskunde A havo</u>
	13:30-16:30	<u>wiskunde B havo</u>
donderdag 27 mei 2021	09:00-12:00	<u>filosofie havo</u>
	13:30-16:30	<u>biologie havo</u>
vrijdag 28 mei 2021		
	13:30-16:30	<u>economie havo</u>
maandag 31 mei 2021	09:00-12:00	
	13:30-16:30	<u>scheikunde havo</u>

Alle HBO studies	NT	NG	EM	CM
B Accountancy ³	*	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
B Advanced Business Creation	econ of m&o	econ of m&o		(econ of m&o) + (wisA of wisB)
B Applied science	*	*	#	#
B Archeologie	*	*	*	*
B Automotive	*	nat of nlt	#	#
B Autonome Beeldende Kunst ¹	*	*	*	*
B Aviation	*	*	*	#
B Bedrijfseconomie ³	*	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
B Bedrijfskunde en Agribusiness ³	*	*	*	wisA of wisB
B Bedrijfskunde MER ³	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of maw of m&o
B Beeldende Kunst en Vormgeving ¹	*	*	*	*
B Bestuurskunde /overheidsmanagement	econ	econ	*	econ
B Bio-informatica	*	*	*	WisA of WisB of nat
B Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek ³	*	*	#	#
B Biotechnologie	*	*	#	#
B Biotechnologie	*	*	#	#
B Bos- en natuurbeheer	*	*	*	wisA of wisB
B Bouwkunde ³	*	*	*	#
B Built environment	*	*	*	#
B Business Administration in Hotel Management ¹	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	econ of m&o
B Business IT & Management ³	*	*	*	*
B Business Studies	econ of m&o	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
B Chemie	*	*	#	#
B Chemische Technologie ³	*	*	#	#
B Circus and Performance Art ¹	*	*	*	*
B Circus Arts ¹	*	*	*	*
B Civiele Techniek ³	*	nat of nlt	#	#

B Commercieel Management ³	*	*	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
B Commerciële Economie ³	econ of m&o	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
B Communicatie ³	*	*	*	wisA of wisB
Alle HBO studies	NT	NG	EM	CM
B Communicatiesystemen	*	*	*	wisA of wisB
B Communication and Multimedia Design	*	*	*	wisA of wisB
B Creatieve Therapie ¹	*	*	*	*
B Creative Media and Game Technologies	*	*	*	wisA of wisB
B Cultureel Erfgoed	*	*	*	*
B Culturele en Maatschappelijke Vorming	*	*	*	*
B Dans ^{1,3}	*	*	*	*
B Dier- en veehouderij ³	*	*	schk	#
B Diermanagement	*	*	biol	#
B Educatie en Kennismanagement Groene Sector ^{2,3}	*	*	*	*
B Elektrotechniek	*	nat of nlt	#	#
B Engineering	*	*	*	#
B Ergotherapie, opleiding voor	*	*	*	*
B European Studies	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	*
B Facility Management ³	econ of m&o	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
B Farmakunde	*	*	*	*
B Fashion and Textile Technologies	*	*	*	wisA a of wisB
B Film en televisie ¹	*	*	*	*
B Financial Services Management	*	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
B Fiscaal Recht en Economie	*	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
B Food and Business	*	*	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
B Food Commerce & Technology	*	*	wisA of wisB	wisA of wisB
B Food Design and Innovation	*	*	*	wisA
B Forensisch Onderzoek	*	nat of nlt	#	#

B Functiegerichte bachelor in Toerisme en Recreatie ³	*	*	*	econ of m&o
B Fysiotherapeut, opleiding tot	*	*	*	*
B Geo Media & Design	*	*	*	Wis A of Wis B
B Godsdienst-pastoraal Werk	*	*	*	*
Alle HBO studies	NT	NG	EM	CM
B Greenport Business & Retail	*	*	*	wisA of wisB
B HBO-ICT	*	*	*	*
B Hbo-Rechten	*	*	*	*
B Hoger Hotelonderwijs ^{1,3}	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	econ of m&o
B Hoger Toeristisch en Recreatief Onderwijs ³	*	*	*	econ of m&o
B Hogere Juridische Opleiding	*	*	*	*
B Huidtherapie	*	*	*	*
B Human Resource Management ³	*	*	*	*
B Industrieel Product Ontwerpen	*	nat of nlt	na	#
B Informatica ³	*	*	*	*
B Informatiedienstverlening en -Management ³	*	*	*	*
B Informationmanagement	*	*	*	econ of m&o
B Integrale Veiligheid	*	*	*	*
B Integrale Veiligheidskunde	econ	econ	*	econ
B Integrale veiligheidskunde	econ	econ	*	econ
B International Business	*	*	*	econ of m&o of wisA
B International Business and Languages	econ of m&o	econ of m&o	*	*
B International Business and Management Studies	econ of m&o of 2e mvt	econ of m&o of 2e mvt	*	econ of m&o
B International Development Management	*	*	*	wisA of wisB en econ
B International Fresh Business Management	econ of m&o	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
B Journalistiek	*	*	*	*
B Kunst en economie	*	*	*	*
B Kunstzinnige Therapie	*	*	*	*
B Kust- en zeemanagement	*	*	*	wisA

B Land- en watermanagement	*	*	schk	#
B Landscape and Environment Management	*	*	*	econ of wisA of wisB
B Lerarenopleidingen VO (afh. van vakrichting)	*	*	*	*
B Lifestyle	*	*	*	*
Alle HBO studies	NT	NG	EM	CM
B Logistiek en Economie	econ of m&o	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
B Logitics Engineering	*	*	*	#
B Logopedie, opleiding voor ¹	*	*	*	*
B Luchtvaarttechnologie	*	nat of nlt	#	#
B Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	*	*	*	*
B Management in de Zorg ^{1,3}	*	*	*	*
B Maritiem Officier ¹	*	nat of nlt	#	#
B Mechatronica	*	nat of nlt	#	#
B Media and Entertainment Management	*	*	*	econ of m&o
B Media, Informatie en Communicatie	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
B Medisch Beeldvormende en Radio-therapeutische Technieken	*	*	*	WiA of WiB
B Medische Hulpverlening	*	*	*	*
B Mens en Techniek	*	*	*	wisA of wisB
B Milieukunde ³	*	*	schk	#
B Milieukunde ³	*	*	schk	#
B Mondzorgkunde	*	*	*	*
B Muziek ^{1,3}	*	*	*	*
B Muziektherapie ¹	*	*	*	*
B Ocean Technology	*	nat of nlt	#	#
B Oefentherapeut Mensendieck, opleiding tot	*	*	*	*
B Oefentherapie Cesar	*	*	*	*
B Opleidingskunde	*	*	*	*
B Optometrie	*	*	*	wisA of wisB

B Oriëntaalse talen en Communicatie	*	*	*	*
B Orthoptie	*	*	*	wisA of wisB
B Pedagogiek ³	*	*	*	*
B Pedagogisch Management Kinderopvang	*	*	*	*
Alle HBO studies	NT	NG	EM	CM
B People and Business Management	*	*	*	*
B Plattelandsvernieuwing	*	*	*	wisA of wisB
B Podotherapie, opleiding	*	*	*	*
B Politics, Psychology, Law and economics	*	*	*	*
B Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie ¹	*	*	*	*
B Security Management	*	*	*	*
B Small Business & Retail Management ³	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
B Sociaal Pedagogische Hulpverlening	*	*	*	*
B Sociaal-juridische Dienstverlening ³	*	*	*	*
B Social work	*	*	*	*
B Sport en Bewegen ¹	*	*	*	*
B Sport en Bewegingseducatie	*	*	*	*
B Sport, Gezondheid en Management ³	*	*	*	*
B Sport, Management en Ondernemen ¹	*	*	*	wisA of wisB
B Technische Bedrijfskunde ³	*	*	*	WisA of wisB
B Technische Informatica ³	*	*	wisB	wisB
B Technische Natuurkunde	*	nat of nlt	#	#
B Theater ¹	*	*	*	*
B Toegepaste Bedrijfskunde	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	*
B Toegepaste Biologie	*	*	schk	#
B Toegepaste Gerontologie	*	*	*	*
B Toegepaste Psychologie	*	*	*	wisA of wisB
B Trade Management Azië	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o

B Tuin- en landschapsinrichting ³	*	*	*	wisA of wisB
B Tuinbouw en akkerbouw ³	*	*	schk	#
B Vastgoed en Makelaardij	*	*	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
B Verloskunde ¹	biol	*	biol + schk	biol + schk + (wisA of wisB)
Alle HBO studies	NT	NG	EM	CM
B Verpleegkundige, opleiding tot	*	*	*	*
B Vertaalacademie ⁵	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	*
B Vitaliteitsmanagement & Toerisme ³	*	*	*	*
B Voeding en Diëtetiek	*	*	*	*
B Voedingsmiddelentechnologie	*	*	wisA+schk	#
B Vormgeving ^{1,3}	*	*	*	*
B Vrijtijdsmanagement ³	*	*	*	econ of m&o
B Watermanagement	*	*	*	#
B Watermanagement	*	*	*	#
B Werktuigbouwkunde ³	*	nat of nlt	#	#
B Windesheim Honours College	*	*	*	wisA of wisB
B Ruimtelijke Ontwikkeling	*	*	*	*
B International Business Innovation Studies	econ of m&o	*	*	*
B Maritieme Techniek ³	*	nat of nlt	#	#
B Toegepaste Wiskunde	*	*	wisB	wisB